Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-769
(mr. R.J. Paris, voorzitter en mr. D.W.Y. Sie, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 19 december 2018
Ingediend door	: de heer [Consument 1] en de heer [Consument 2], in hun hoedanigheid van bestuurders van [Pensioen B.V.], verder te noemen Consumenten
Tegen	: ABN AMRO Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak	: 16 september 2020
Aard uitspraak	: Niet-bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en de Voorwaarden Private Banking Spaarrekening Extra (versies 2013 en 2017)

Samenvatting

Eenzijdige beëindiging Private Banking Spaarrekening Extra (PBSE) door de Bank. Consumenten stellen dat de voorwaarden niet voorzien in een eenzijdige opzegging van de PBSE door de Bank. Een duurovereenkomst die voor onbepaalde tijd is aangegaan, is in principe opzegbaar. Er zijn geen zwaarwegende gronden om anders te oordelen. Consumenten hebben niet voldoende aangetoond dat de PBSE naar de bedoeling van partijen niet opzegbaar was. De vordering van Consumenten wordt afgewezen.

1. De procedure

1.1 De Commissie beslist op basis van haar Reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat hierbij om: 1) de klachtbrief van Consumenten; 2) de aanvullende stukken van Consumenten; 3) het verweerschrift van de Bank; 4) de repliek van Consumenten; 5) de aanvullende reactie van Consumenten en 6) de dupliek van de Bank.

1.2 De Commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 Consumenten hebben ondanks het verzoek daartoe geen keuze gemaakt tussen bindend en niet-bindend advies. De uitspraak is daarom niet-bindend. Dit betekent dat partijen elkaar niet aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 Consumenten zijn in de hoedanigheid van bestuurders van '[Pensioen B.V.]' (hierna: 'de Pensioen B.V.') een zogeheten Private Banking Spaarrekening Extra (hierna: 'PBSE') bij de Bank aangegaan. Op de overeenkomst zijn de 'Voorwaarden Private Banking Spaarrekening Extra' (hierna: 'de voorwaarden') van toepassing.

2.2 Op 12 oktober 2018 heeft de Bank Consumenten - na een telefonische vooraankondiging - per brief geïnformeerd over de voorgenomen beëindiging van de PBSE per 1 januari 2019. In de brief heeft de Bank aan Consumenten toegelicht dat zij de rentevergoeding van 1,0% over de PBSE niet meer kan waar maken vanwege de aanhoudende lage rente op de geld- en kapitaalmarkt. Consumenten zijn in de brief door de Bank in de gelegenheid gesteld om vanaf dat moment volledig boetevrij het tegoed van de PBSE op te nemen of over te boeken. Daarnaast heeft de Bank Consumenten geïnformeerd dat het tegoed, voor zover dat op 1 januari 2019 nog op de PBSE zal staan, wordt overgeboekt naar een nieuwe spaarrekening met hetzelfde rekeningnummer. Op 23 oktober 2018 hebben Consumenten per brief een klacht ingediend bij de Bank. De Bank heeft op 20 november 2018 de klacht van Consumenten per brief afgewezen. Consumenten hebben een gedeelte van hun spaar-tegoeden bij een andere bank ondergebracht. Het restant is bij de Bank gebleven.

De klacht en vordering

2.3 Consumenten stellen dat de Bank hoogst onzorgvuldig tegenover hen heeft gehandeld:

- Ten eerste is de overeengekomen 'minimum rente' van 1,0% de laagste rente die de Bank aan Consumenten dient te betalen - zonder voorbehoud of wijzigingsbeding - op grond van de gesloten overeenkomst. Zowel het 'boetebeding' als de opnamekosten zijn onlosmakelijk verbonden met de voorwaarden over de rente. Dat de overeengekomen rentevergoeding van 1,0% niet meer waargemaakt kan worden is een bedrijfsrisico van de Bank.
- Ten tweede is op basis van de overeenkomst geen eenzijdige beëindiging oftewel 'stoppen' door de Bank mogelijk. Er is in ieder geval niet aan de daarvoor geldende voorwaarden voldaan. De reden die de Bank geeft voor de opzegging is ondeugdelijk. Het uitgangspunt is dat contracten dienen te worden nagekomen. Dit kan uitsluitend doorbroken worden door een rechterlijke beslissing. Dat is niet gebeurd. De opzegging van de Bank is daarom nietig. Bovendien heeft de Bank in 2016 een mededeling gedaan dat er niets zou veranderen voor cliënten die op dat moment al een PBSE hadden. De Bank heeft bij Consumenten de verwachtingen gewekt dat zij de PBSE niet zou opzeggen.
- Ten derde heeft de Bank niet voldaan aan de wettelijke verplichting tot informatie-verstrekking tegenover Consumenten. Zo zijn alle financiële ondernemingen wettelijk verplicht om voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst alle informatie over het financiële product correct, duidelijk en niet misleidend te geven.

De Bank heeft tegenover Consumenten welbewust systematisch essentiële informatie achtergehouden dan wel onjuiste informatie verstrekt. Daarmee is de Bank in ernstige mate in haar zorgplicht tegenover Consumenten tekortgeschoten.

- Ten vierde heeft de Bank in haar verweer meerdere slordigheden gemaakt, zoals een verwijzing naar een standaardbrief en niet de brief die zij aan Consumenten heeft gestuurd. Ook gold wel degelijk een vaste inleg voor de PBSE, namelijk een vast startbedrag van minimaal € 250.000,-. Verder was ook geen sprake van een 'vrij opneembare spaarrekening', omdat je bij het opnemen een boeterente moest betalen die gelijk is aan de jaarrente oftewel 1,0%.
- Tot slot is niet gebleken op basis van welk recht de Bank de PBSE heeft omgezet naar een ander Private Banking Spaarrekening met een rente van 0,03%.

2.4 Consumenten vorderen van de Bank de ongewijzigde voortzetting van de PBSE onder de verplichting tot vergoeding van de rente van minimaal 1,0% over het tegoed op de PBSE vanaf 1 januari 2019.

Het verweer

2.5 De Bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van Consumenten. Voor zover relevant zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Behandelbaarheid

3.1 Voorop staat dat Consumenten de klacht over de Bank hebben ingediend in hun hoedanigheid van bestuurders van de Pensioen B.V. Niet staat ter discussie dat de Pensioen B.V. onder het zogeheten 'consumentenbegrip' valt volgens het Reglement. De klacht van Consumenten wordt hiermee als behandelbaar beschouwd.

Inhoudelijke rechtsvraag

3.2 Gelet op de vordering van Consumenten beperkt de Commissie zich voor de beoordeling van de klacht tot de kernvraag of de Bank de PBSE eenzijdig heeft mogen opzeggen. Daarbij staat niet ter discussie dat de Bank op basis van de met Consumenten gesloten PBSE-overeenkomst over de tegoeden een minimumrente diende te betalen van 1,0%. Anders dan Consumenten stellen, is de Commissie van oordeel dat er hier geen (wezenlijk) onderscheid bestaat tussen het 'stoppen' en het opzeggen dan wel beëindigen van de PBSE door de Bank. De Commissie is van oordeel dat de Bank hiertoe mocht overgaan en zal haar oordeel als volgt toelichten.

Juridisch kader

3.3 De Commissie verwijst allereerst voor de beoordeling van de klacht naar de uitspraken van de Commissie van Beroep Kifid nr. 2020-021 en de Geschillencommissie Kifid nr. 2019-333.

3.4 Partijen zijn met elkaar een zogeheten duurovereenkomst aangegaan. De duurovereenkomst is voor onbepaalde tijd aangegaan, aangezien partijen geen einddatum zijn overeengekomen. Een duurovereenkomst is in beginsel opzegbaar, ook wanneer de wet en de overeenkomst niet voorzien in een regeling van de opzegging. Op grond van artikel 6:248 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW) kunnen de eisen van redelijkheid en billijkheid in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval meebrengen dat opzegging slechts mogelijk is indien daarvoor een voldoende zwaarwegende grond bestaat. Die eisen kunnen verder in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval meebrengen dat een bepaalde opzegtermijn in acht moet worden genomen of dat de opzegging gepaard moet gaan met het aanbod tot betaling van een (schade)vergoeding. Daarnaast neemt dit niet weg dat een voor onbepaalde tijd gesloten duurovereenkomst naar bedoeling van partijen niet-opzegbaar kán zijn. Het is aan degene die een beroep doet op de niet-opzegbaarheid van de overeenkomst om dit te stellen en bewijzen.

De voorwaarden over de eenzijdige opzegging door de Bank

3.5 De voorwaarden van de PBSE van 2017 - die vergelijkbaar zijn met de voorwaarden uit 2013 - vermelden: "*De bank kan uw Private Banking Spaarrekening Extra beëindigen als u 12 maanden geen spaargeld op deze spaarrekening hebt staan of als u zich niet houdt aan deze voorwaarden of de Algemene Voorwaarden ABN AMRO Bank N.V.*" Volgens de Bank worden twee voorwaarden genoemd waarin zij *onder andere* tot opzegging kan overgaan. De voorwaarden zijn op dit punt volgens de Bank voorlichtend van aard. Volgens Consumenten voorziet de overeenkomst niet in een eenzijdige opzegging van de PBSE door de Bank.

3.6 Op grond van de bewoordingen van de overeenkomst volgt de Commissie de stelling van Consumenten in die zin dat er uit de voorwaarden geen algemene opzegmogelijkheid van de PBSE voor de Bank volgt. De twee omstandigheden waaronder de Bank volgens de voorwaarden zou mogen opzeggen zijn hier niet aan de orde. Daarnaast kan niet uit de voorwaarden worden afgeleid dat de genoemde omstandigheden *slechts* voorbeelden zijn, zoals door de Bank wordt gesteld.

Opzegbaarheid op basis van andere gronden dan de overeenkomst

3.7 In het geval er wordt aangenomen dat de duurovereenkomst niet voorziet in een (algemene) opzegregeling voor de Bank, geldt wat er in de overweging 3.4 is besproken.

3.8 Consumenten hebben gesteld dat de Bank geen voldoende zwaarwegende grond heeft om de PBSE op te zeggen, aangezien deze grond niet voldoet aan de eisen van de redelijkheid en billijkheid. Volgens Consumenten komen alle marktomstandigheden geheel voor risico van de Bank nu zij als financiële instelling instrumenten ter beschikking heeft om zich in te dekken tegen het renterisico. Daarnaast had de Bank volgens Consumenten uitdrukkelijk in de voorwaarden moeten opnemen dat het *niet* haar bedoeling was om de PBSE een eeuwigdurende looptijd te geven. Ook stellen Consumenten dat er geen sprake is van een variabele rente vanwege de overeengekomen minimumrente van 1,0%. Het alternatief dat de Bank Consumenten heeft aangeboden (een rekening met een rente van 0,03%) is volgens hen niet behoorlijk, aangezien er in Nederland geen andere bank is die een nog lagere rente biedt dan de Bank. Verder menen Consumenten dat er niet voldaan is aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. De Bank had de PBSE kunnen afbouwen volgens dezelfde wijze die voor Consumenten zou gelden.

3.9 De Bank heeft gesteld dat de marktrente al in 2016 onder 1,0% was gezakt, waardoor de PBSE een verliesgevend product werd. Om deze reden heeft de Bank besloten het product vanaf maart 2016 niet meer aan te bieden. De Bank is niet direct overgegaan tot het beëindigen van de PBSE, waardoor zij van mening is dat haar klanten hebben kunnen profiteren van de rente van 1,0%. Daarnaast was volgens de Bank de relatief hoge rente niet meer uit te leggen aan andere klanten. Ten aanzien van de opzegtermijn van tweeëneenhalve maand stelt de Bank dat deze redelijk is geweest. Voor het bepalen van de opzegtermijn is relevant wat de gevolgen zijn van de opzegging. De Bank stelt verder dat zij de tegoeden van Consumenten heeft overgeboekt naar een nieuwe spaarrekening. Hiermee konden Consumenten ook na de beëindiging – zonder daarvoor actie te hoeven ondernemen – volledig vrij over het saldo beschikken. Consumenten hoefden geen onderzoek te doen naar vergelijkbare producten (bij een andere financier), omdat een dergelijk product ook niet door andere banken wordt aangeboden. Volgens de Bank is ook relevant dat Consumenten geen investeringen hebben gedaan om de overeenkomst voort te kunnen zetten. Tot slot is er volgens de Bank geen sprake van schade als gevolg van de opzegging, maar ‘slechts’ het ontnemen van voordeel. Dit betreft de relatief hoge rentevergoeding. Er is alleen plaats voor schadevergoeding bij opzegging als daar een rechtsgrond voor bestaat. Hiervan is volgens de Bank geen sprake.

3.10 De Commissie is van oordeel dat de Bank mocht overgaan tot het eenzijdig beëindigen van de PBSE van Consumenten. Zoals eerder is overwogen, is in de jurisprudentie bepaald dat een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd in beginsel opzegbaar is. Dit is ook het geval wanneer de wet en de overeenkomst niet voorzien in een opzegregeling. Eerder is geoordeeld onder Geschillencommissie Kifid nr. 2019-333 dat de reden van de opzegging door de Bank voldoende zwaarwegend is. Dit oordeel is overgenomen in de uitspraak van de Commissie van Beroep Kifid nr. 2020-021.

Het is de Commissie niet gebleken dat de opzegging van de PBSE en de wijze waarop dit is gedaan niet voldoet aan de maatstaven van redelijkheid en billijkheid. Er is dus hier geen aanleiding gebleken om een (schade)vergoeding of verlenging van de opzegtermijn toe te wijzen. Nu Consumenten van mening zijn dat de PBSE niet opzegbaar is, is het aan hen om dit te bewijzen. De stellingen die Consumenten in de procedure naar voren hebben gebracht zijn naar het oordeel van de Commissie onvoldoende om te vast te stellen dat de PBSE - naar bedoeling van partijen - niet opzegbaar is.

Conclusie

3.11 Op grond van het voorgaande concludeert de Commissie dat de vordering van Consumenten dient te worden afgewezen.

4. De beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak, zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de Geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en de Voorwaarden Private Banking Spaarrekening Extra (versies 2013 en 2017)

Artikel 6:248 van het Burgerlijk Wetboek/

1. Een overeenkomst heeft niet alleen de door partijen overeengekomen rechtsgevolgen, maar ook die welke, naar de aard van de overeenkomst, uit de wet, de gewoonte of de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeien.
2. Een tussen partijen als gevolg van de overeenkomst geldende regel is niet van toepassing, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.

Artikel 6:258 van het Burgerlijk Wetboek

1. De rechter kan op vordering van een der partijen de gevolgen van een overeenkomst wijzigen of deze geheel of gedeeltelijk ontbinden op grond van onvoorziene omstandigheden welke van dien aard zijn dat de wederpartij naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten. Aan de wijziging of ontbinding kan terugwerkende kracht worden verleend.
2. Een wijziging of ontbinding wordt niet uitgesproken, voor zover de omstandigheden krachtens de aard van de overeenkomst of de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening komen van degene die zich erop beroept.
3. Voor de toepassing van dit artikel staat degene op wie een recht of een verplichting uit een overeenkomst is overgegaan, met een partij bij die overeenkomst gelijk.

"***Voorwaarden Private Banking Spaarrekening Extra (2013)***

Wat is de Private Banking Spaarrekening Extra?
De Private Banking Spaarrekening Extra is een spaarrekening met een minimale eerste inleg van EUR 250.000,-. U mag altijd uw spaargeld inleggen. U hebt de mogelijkheid ieder jaar een deel van uw spaargeld op te nemen zonder kosten. U krijgt uw rente na elk jaar gestort op uw Private Banking Spaarrekening Extra.

(…)

Opnemen van de Private Banking Spaarrekening Extra
Voor het opnemen van spaargeld van de Private Banking Spaarrekening Extra gelden beperkingen.

- ***a.*** *Voor ieder jaar geldt er een vrij opneembaar bedrag. Over dit bedrag betaalt u geen kosten bij opname.*
- ***b.*** *Het jaar dat u de Private Banking Spaarrekening Extra heeft geopend, is het vrij opneembare bedrag 25% van de eerste inleg.*
- ***c.*** *In de jaren daarna wordt steeds op 1 januari het vrij opneembaar bedrag door de bank berekend en vastgesteld. Het vrij opneembare bedrag is 25% van het hoogste saldo dat uw Private Banking Spaarrekening Extra in voorafgaande jaren heeft gehad.*
- ***d.*** *Het rentebedrag is na de boeking van begin januari gedurende de rest van dat kalenderjaar vrij opneembaar.*
- ***e.*** *Wilt u meer opnemen dan het vrij opneembare bedrag? Dan rekent de bank daarvoor opnamekosten.*
- ***f.*** *De opnamekosten zijn een percentage van het bedrag dat u meer opneemt dan het vrij opneembare bedrag. Het percentage van de opnamekosten staat niet vast, de bank kan dit altijd wijzigen. Dit percentage bedraagt nooit meer dan het rentepercentage op de spaarrekening zelf. Daarnaast bedraagt het percentage voor de opnamekosten nooit meer dan 3,0%. (…)*

Rente op de Private Banking Spaarrekening Extra

- *a. Het rentepercentage van Private Banking Spaarrekening Extra staat niet vast, de bank kan dit altijd wijzigen. Het rentepercentage kent een minimum van 1,0%. (…)*

Beëindigen van de Private Banking Spaarrekening Extra

- *a. U kunt altijd uw Private Banking Spaarrekening Extra beëindigen. Als er nog spaargeld op uw Private Spaarrekening Extra staat, moet u dit eerst opnemen.*
  (…)
- *f. De bank kan uw Private Banking Spaarrekening Extra beëindigen als u 12 maanden geen spaargeld op deze spaarrekening hebt staan of wanneer u in strijd met deze voorwaarden of de Algemene Voorwaarden ABN AMRO Bank N.V. handelt. In dat laatste geval ontvangt u geen rente."*

"***Voorwaarden Private Banking Spaarrekening Extra (2017)***

Wat is de Private Banking Spaarrekening Extra?
De Private Banking Spaarrekening Extra is een spaarrekening met een minimale eerste inleg van EUR 250.000,-. U mag altijd uw spaargeld inleggen. U hebt de mogelijkheid ieder jaar een deel van uw spaargeld op te nemen zonder kosten.

(…)

Opnemen van de Private Banking Spaarrekening Extra
Voor het opnemen van spaargeld van de Private Banking Spaarrekening Extra gelden bijzondere voorwaarden.

- ***a.*** *Voor ieder jaar geldt er een vrij opneembaar bedrag. Over dit bedrag betaalt u geen kosten bij opname.*
- ***b.*** *Het kalenderjaar dat u de Private Banking Spaarrekening Extra heeft geopend, is het vrij opneembare bedrag 25% van de eerste inleg.*
- ***c.*** *In de jaren daarna wordt steeds op 1 januari het vrij opneembaar bedrag door de bank berekend en vastgesteld. Het vrij opneembare bedrag is 25% van het hoogste saldo dat uw Private Banking Spaarrekening Extra in voorafgaande jaren heeft gehad.*
- ***d.*** *Het rentebedrag is na de renteboeking van begin januari gedurende de rest van dat kalenderjaar vrij opneembaar.*
- ***e.*** *Wilt u meer opnemen dan het vrij opneembare bedrag? Dan rekent de bank daarvoor opnamekosten.*
- ***f.*** *De opnamekosten zijn een percentage van het bedrag dat u meer opneemt dan het vrij op te nemen bedrag. Het percentage van de opnamekosten staat niet vast, de bank kan dit altijd wijzigen. Dit percentage bedraagt nooit meer dan het rentepercentage op de spaarrekening zelf. Daarnaast bedraagt het percentage voor de opnamekosten nooit meer dan 3,0%. (…)*

Rente op de Private Banking Spaarrekening Extra

a. *Het rentepercentage en saldogrenzen van de Private Banking Spaarrekening Extra staan niet vast. De bank kan deze altijd wijzigen. Het rentepercentage kent een minimum van 1,0%. (…)*

Beëindigen van de Private Banking Spaarrekening Extra

a. *U kunt altijd uw Private Banking Spaarrekening Extra beëindigen. Aan het beëindigen van een rekening zonder spaarsaldo zijn geen kosten verbonden.*
b. *Als er nog spaargeld op uw spaarrekening staat, maakt de bank uw spaargeld over naar uw tegenrekening. Indien uw spaargeld meer is dan het vrij op te nemen bedrag. Dan rekent de bank daarvoor opnamekosten.*
   (…)

f. De bank kan uw Private Banking Spaarrekening Extra beëindigen als u 12 maanden geen spaargeld op deze spaarrekening hebt staan of als u zich niet houdt aan deze voorwaarden of de Algemene Voorwaarden ABN AMRO Bank N.V."